

PRESSUPOSTS I SUBVENCIONS A CÀRREC DE L'AJUNTAMENT D'INCA ALS ANYS DE LA GUERRA CIVIL ADREÇATS A L'ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ I LA CULTURA

ISABEL MARIA GONZÁLEZ BLANCO
JUAN FERNÁNDEZ HERNÁNDEZ

La majoria dels temes tractats a les actes de l'Ajuntament d'Inca (font principal d'informació d'aquest treball) relacionats amb la cultura, l'educació i l'oci d'Inca tracten més qüestions econòmiques que pedagògiques. Aquestes darreres qüestions són pràcticament inexistents i tan sols en podem fer inferències indirectes. L'assumpte principal és, doncs, el referent a les subvencions dedicades per part de l'esmentada institució a les escoles, l'Institut Elemental de Segona Ensenyança, la Biblioteca Municipal, les organitzacions juvenils...

La informació que posseïm és molt nombrosa. Podríem començar, en primer lloc, per l'Acta del dia 17 de gener de 1936, en la qual es dona a conèixer que el batle afirmà que havia de resoldre la qüestió de la casa habitació del mestre de Tiraset. Afegí que s'havia entrevistat amb el propietari de l'edifici i que havia estat al terreny amb l'arquitecte. Comentà també que aquest assumpte es podia resoldre fent unes obres amb què es construís una cambra de planta baixa i que, segons informes, aquestes obres "se valoran de 1800 a 2000 pesetas". Explicà després que, si bé l'Ajuntament hauria de gastar-se aquesta quantitat, s'havia de considerar que no s'havia abonat el lloguer als mestres, i això havia fet que la caixa municipal sortís encara beneficiada. Finalment, informà que l'amo de l'edifici tan sols volia contribuir amb la quantitat de tres-centes pessetes i el transport de materials. A continuació, el regidor Reus opinà que havia d'estudiar-se la conveniència de destinar una quantitat important en un edifici aliè, raó per la qual considerava que el tema havia de ser debatut durant una altra sessió. El regidor Capó manifestà llavors que, encara que l'Ajuntament es gastés tal quantitat, s'estalviaria les vendes de la casa habitació del mestre i per això considerava convenientes les esmentades obres. Finalment, el regidor Enseñat recomanà que es fes un pressupost i que se subhastés l'obra per tenir seguretat de la quantitat que l'Ajuntament havia d'invertir, "aprobándose la proposición del Sr. Enseñat".

La següent informació relacionada amb aquest tema va aparèixer el dia 6 de març de 1936. A l'acta pertanyent a aquest dia es donà compte del projecte de Pressupost ordinari i del dictamen de la Comissió d'Hisenda, "proponiendo varias ineluciones", com eren la quantitat de 25.499,30 ptes. per a la construcció d'una escola en el barri de Tiraset, entre altres coses¹. Aquest mateix dia l'interventor va informar també d'un pla de pressupost extraordinari per a la construcció de l'Escola Graduada en projecte. Ambdós pressuposts foren acceptats².

L'Acta del dia 13 de març de 1936 ens informa que havien estat pressupostats el plànol de l'escola i la casa habitació del mestre, al barri de Tiraset, projectat per l'arquitecte José de Oleza, acompanyat de la corresponent memòria i de les condicions tècniques de la subhasta per a les obres, i tot fou aprovat junt amb els plànols. A continuació s'acordà remetre l'expedient al "Excmo Ministro de Instrucción Pública por conducto de la Inspección Local de Primera Enseñanza de Baleares" per a sol·licitar una subvenció de 15.000 ptes. Finalment, es decidí procedir a la construcció de l'escola mitjançant subhasta³.

Poc després, el 24 d'abril de 1936, trobam que, a proposta del regidor Mateu s'acordà que l'Ajuntament s'inscrivís amb 25 pessetes a la subscripció oberta per als llibres per a la biblioteca infantil, iniciada per l'Institut Elemental de Segona Ensenyança⁴.

Passades tres setmanes, a l'Acta del dia 15 de maig de 1936 s'informa que el regidor Mateu manifestà la importància que s'abonés a la mestra Dª María Mas la gratificació per les escoles nocturnes que s'havia acordat i, a més a més, es costegessin "los cartelones con los ¿artículos? de la Constitución" que s'havia ordenat que fossin col·locats a les escoles, "quedando así acordado"⁵. Aquest mateix dia es donà compte de la subhasta de les obres per a l'edificació de l'Escola de Tiraset, a la qual s'havia presentat un únic postor, D. Francisco Ferrer Grau, qui es comprometia a realitzar-la pel preu de 20.000 pessetes, "sujetándose a las condiciones y planos aprobados. Habiendo sido considerado aceptable y

1 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 6 de Marzo de 1936" a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 20, signada per Miguel Beltrán (batle), L. Maicas (regidor), P. P. Capó (regidor), Bernardo Rubert (regidor), A. Martínez (regidor), J. Figuerola (regidor), A. Mateu (regidor), L. Reus (regidor), L. Marqués (regidor) i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

2 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 6 de Marzo de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 20, signada per Miguel Beltrán (batle), L. Maicas (regidor), P. P. Capó (regidor), B. Rubert (regidor), A. Martínez (regidor), J. Figuerola (regidor), A. Mateu (regidor), L. Reus (regidor), L. Marqués (regidor) i José Siquier (regidor), sense catalogar, de l'AMI.

3 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 13 de Marzo de 1936" a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 23, signada per Miguel Beltrán (batle), L. Maicas (regidor), B. Cabrer (regidor), Pedro P. Capó (regidor), B. Rubert (regidor), A. Martínez (regidor), J. Figuerola (regidor), A. Mateu (regidor), L. Reus (regidor), L. Marqués (regidor), M. Ferragut (regidor) i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

4 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 24 de Abril de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 34, signada per L. Maicas (tinent batle), Rubert (regidor), B. Cabrer (regidor), Cabrer (regidor), Reus (regidor), Martínez (regidor), Figuerola (regidor), Mateu (regidor), Capó (regidor) i Siquier (regidor), sense catalogar, de l'AMI.

5 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 15 de Mayo de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 38, signada per Pedro P. Capó (batle), B. Cabrer (regidor), A. Mateu (regidor), J. Enseñat (regidor), B. Rubert (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

habiendo estado dentro del tipo de subasta, se adjudicó al mencionado señor definitivamente dicha subasta⁶.

Passats pocs dies, el 29 de maig es notificà que s'havia acordat abonar al mestre de Tiraset el lloguer de la casa habitació des del primer dia d'aquell any⁷.

La setmana següent, exactament el dia 5 de juny, es donà compte de l'expedient de l'Escola de Tiraset, que havia estat tornat per part de la Direcció General de Primera Enseñanza, perquè s'havia sol·licitat la subvenció de cinc mil pessetes per a la casa habitació del mestre i, segons el cens de la població, corresponien tres mil, "acordándose solicitar esta cantidad⁸".

El mateix mes de juny, concretament el dia 26, aparegué una informació que ens donà a conèixer una comunicació del Museo Pedagógico, en la qual es convidava l'Ajuntament que contribuís a les colònies escolars que aquest centre havia d'organitzar tots els anys, "acordando cooperar a ellas y se aplace señalar el número, facultándose a la comisión de cultura para que las determinase dentro del presupuesto⁹". Aquest mateix dia fou aprovat un dictamen de la Comissió d'Obres, amb la certificació de l'arquitecte, que proposava el pagament de dos mil pessetes al contractista de les obres de l'Escola de Tiraset i s'acordà que aquest assumpte passés a la Comissió d'Hisenda¹⁰. També aquesta jornada es tractà un assumpte referent a l'Escola Graduada, i a proposta del batle s'acordà llogar un piano per a aquest centre. Hi havia un oferiment per quinze pessetes mensuals de D. Jaime Jenestra de Moscarí (qui havia afirmat que el vendria per mil cent pessetes), "acordando alquilarlo de momento¹¹".

Poc abans del començament de la Guerra Civil aparegué una acta sobre la sessió extraordinària mantinguda el 29 de juny de 1936, l'objecte de la qual era l'aprovació del pressupost extraordinari i l'emissió d'un emprèstit per a cobrir-lo. El pressupost, que havia romàs

6 Vegeu: Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 15 de Mayo de 1936" a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 38, signada per Pedro P. Capó (batle), B. Cabrer (regidor), A. Mateu (regidor), J. Enseñat (regidor), B. Rubert (regidor) i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

7 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 29 de Mayo de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 47, signada per Pedro P. Capó (batle), Cabrer (regidor), Maicas (regidor), Reus (regidor), Ferragut (regidor), Rubert (regidor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

8 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 5 de Junio de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 48, signada per Pedro P. Capó (batle), A. Mateu (regidor), L. Maicas (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

9 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 26 de Junio de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 53, signada per Pedro P. Capó (batle), J. Figuerola (regidor), A. Martínez (regidor), A. Mateu (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

10 Vegí's: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 26 de Junio de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, pàg. 53, signada per Pedro P. Capó (Batle), J. Figuerola (Regidor), A. Martínez (Regidor) A. Mateu (Regidor), i José Siquier (Secretari), sense catalogar, de l'AMI.

11 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 26 de Junio de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 53, signada per Pedro P. Capó (batle), J. Figuerola (regidor), A. Martínez (regidor), A. Mateu (regidor), i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

a efectes de reclamació sense que ningú no n'hagués presentat cap, fou acceptat per l'Ajuntament, i comprenia les partides suficients per a la "construcción de un Grupo Escolar cuyo presupuesto asciende a 219.576 pts. asignándose una consignación de 20.000 pts para la construcción de dos colecciones y otras 25.000 pts para obras de reforma en varias dependencias del Instituto Elemental". En aquesta acta s'informà també que, per a cobrir les esmentades consignacions, es comptava amb la subvenció de l'Estat de 144.000 ptes. i la diferència, "que se estima en 125.000 se cubre mediante un empréstito público, cuyo presupuesto fue aprobado por unanimidad"¹².

La darrera informació de la qual tenim coneixement abans del començament de la contesa, pertany a l'Acta del dia 10 de juliol de 1936 i està relacionada amb l'Escola de Tiraset. Aquí es manifesta que el regidor Cabrer proposà l'arranjament i aixamfranat del camí d'aquest centre educatiu i s'assenyala també que el propietari d'aquesta via exigia per l'"achaflanado del terreno" quinze pessetes, "quedando acordado"¹³.

Abans de continuar amb les diverses notícies referents al tema dels pressuposts a càrrec de l'Ajuntament d'Inca adreçats a subvencionar activitats de tipus educatiu i cultural, seria interessant que ens aturéssim per un moment a reflexionar sobre tot allò esmentat fins ara. Hem comprovat que, durant els darrers mesos de República, el capital es dedicà a promoure la construcció d'una escola a un barri necessitat d'un centre educatiu, a l'edificació d'una casa per al mestre que allà hauria de treballar i a la millora del camí d'accés a aquesta escola. També es dedicà atenció a l'adquisició de llibres per a la biblioteca infantil, al lloguer d'un piano, al suport econòmic a les colònies escolars organitzades pel Museu Pedagògic, a la confecció d'uns cartells en què es mostraven articles de la Constitució... Observem que tots aquests són aspectes que mostren un especial interès per impulsar un tipus de pedagogia d'acord amb el foment de l'activitat de l'alumne (colònies), de manera que el nin pugui viure experiències per ell mateix, amb la dinamització de la lectura juvenil (adquisició de llibres per a la biblioteca infantil), amb intencions cíviques (mostra dels drets i deures dels ciutadans als cartells de la Constitució), amb l'interès per l'art (lloguer d'un piano)... Així, existia un saludable allunyament d'un estil d'ensenyament merament abstracte, tradicional i sense sentit per als educands.

La guerra començà i les coses, evidentment, canviaren. Però continuarem amb la narració de les notícies recollides pertanyents a aquells moments.

El projecte de l'Escola de Tiraset continuà endavant¹⁴ i el 12 d'agost de 1936 el gestor Caldentey "se interesó para que sean abonados al contratista de la Escuela de Tiraset

¹² Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 29 de Junio de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 54-5, signada per Pedro P. Capó (batle), J. Figuerola (regidor), L. Maicas (regidor), M. Reus (regidor), A. Beltrán (regidor), B. Rubert (regidor), A. Martínez (regidor), A. Mateu (regidor), M. Pujadas (regidor), A. Bennasar (Regidor), B. Ferragut (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

¹³ Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 10 de Julio de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 59, signada per Pedro P. Capó (batle), B. Cabrer (regidor), L. Maicas (regidor), A. Mateu (regidor), B. Rubert (regidor) i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

¹⁴ Vegeu el capítol d'aquest volum de les V Jornades d'Estudis Locals referit a l'Escola de Tiraset.

las obras que tiene en contrata¹⁵". Aquesta notícia continuà el dia 16 de setembre de 1936, quan fou aprovada una certificació de l'arquitecte director de les obres de l'escola, en què es proposava que es donessin vuit mil pessetes al contractista a compte de la seva contracta¹⁶.

Transcorreguts quasi dos mesos, el dia 11 de novembre de 1936 s'informà d'una sol·licitud de les mestres de primera ensenyança, en què demanaven que se'ls abonés l'import de les mensualitats per la casa habitació, "acordándose abonarlas a los actuales maestros a razón de quinientas pesetas anuales¹⁷".

Ja el desembre, exactament el dia 9, s'acordà que l'Ajuntament costegés els llibres de teatre als alumnes de batxillerat que havien obtingut matrícula gratuïta¹⁸.

Les dues informacions amb què conclou l'any 1936 daten dels dies 23 i 30 de desembre respectivament i se centren en un mateix tema: el del pagament de les cases habitació dels mestres. El dia 23 es donà a conèixer una sol·licitud de Maria Fullana, a través de la qual demandava, com a mestra nacional, el pagament de la gratificació de la casa habitació corresponent al tercer trimestre d'aquell any, i s'acordà que la Comissió d'Hisenda s'ocupés de l'assumpte¹⁹. A continuació, el dia 30 de desembre, s'informà d'una sol·licitud "de varias señoras que ejercen el cargo de maestras en esta ciudad, interesando el pago de la subvención para la casa habitación" i, novament, es resolgué que la qüestió fos resolta per l'esmentada Comissió d'Hisenda²⁰.

I arribà l'any 1937, encara que no és fins el dia 6 d'octubre que trobam alguna ressenya sobre el tema. A l'acta d'aquest dia en concret es manifestà la següent informació:

"Se dio cuenta de haberse llegado a un acuerdo con el propietario de la casa de la calle de Artá para destinarla a la Escuela del Trabajo, firmándose el correspondiente con-

15 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 12 de Agosto de 1936" a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 66, signada per Juan Erasmo Fluxá (batlle), A. Beltrán (gestor), B. Caldentey (gestor), G. Bisellach (gestor), M. Reus (gestor), B. Ferrer (gestor) i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

16 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 16 de Septiembre de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 69, signada per Juan Erasmo (batlle), B. Caldentey (gestor), G. Bisellach (gestor) i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

17 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 11 de Noviembre de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 78, signada per Juan Erasmo (batlle), B. Caldentey (gestor), A. Beltrán (gestor), B. Ferrer (gestor), G. Bisellach (gestor), A. Aguiló (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

18 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 9 de Diciembre de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 83, firmada per J. Erasmo (batlle), Beltrán (gestor), Aguiló (gestor), Ferrer (gestor), Bisellach (gestor), Caldentey (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

19 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 23 de Diciembre de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 85, signada per Juan Erasmo (batlle), B. Caldentey (gestor), A. Beltrán (gestor), G. Bisellach (gestor), A. Aguiló (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

20 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 30 de Diciembre de 1936", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 86, signada per Juan Erasmo (batlle), A. Aguiló (gestor), G. Bisellach (gestor), B. Caldentey (gestor), B. Ferrer (gestor), A. Beltrán (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

trato de inquilinato, por la cantidad de cien pesetas mensuales; pudiendo ofrecer al Patronato de la Escuela de Trabajo, a mas del edificio para instalarla, un profesor de dibujo lineal, el Aparejador Municipal, que al adjudicarse la plaza se le impuso la obligación de dar dicha clase, y para el corriente trimestre y gastos de instalación de la escuela mil pesetas.²¹⁹

Aquest paràgraf ens mostra clarament la fort inclinació existent per impulsar l'esmentat centre educatiu. És indicatiu de la política de l'època comprovar que se subvencionava una escola dirigida a qualificar obrers i que se suprimia un institut elemental públic que els permetia poder aspirar a qualque més que a treballar de jornaler. Amb aquest comentari no pretenem desmerèixer la tasca que realitzava l'Escola de Treball, perquè sincerament consideram que és laudable i digna d'admiració. El problema era que tan sols s'oferia aquesta via a la gent que no es podia permetre el luxe d'anar al Col·legi Beat Ramon Llull.

La segona informació sobre subvencions, pertanyent a l'any 37 (i també la darrera), sorgeix a l'Acta del dia 24 de novembre. La mostrem a continuació:

"Se dio cuenta de una solicitud de D. Antonio Nicolau Burdils, como director del Colegio del Beato Ramón Llull, que solicita estar agregado al Instituto de Palma, interesando una subvención a fin de agrupar en dicho Colegio la sección femenina, para que pueda gozar de los beneficios de la incorporación acordando conceder una gratificación de doscientas pesetas mensuales, mientras dure la suscripción del Instituto de esta ciudad y siempre que se incorporen las secciones femeninas de los Colegios de las Hermanas de la Caridad y Colegio de la Pureza.²²⁰

Aquesta és la primera d'una sèrie de sol·licituds per part del director del Col·legi Beat Ramon Llull, un centre al qual havia de pagar per assistir-hi, atesa la seva condició de privat, i al qual, malgrat això, es dedicaven certes quantitats de doblers públics.

L'estiu de 1938, concretament el dia 20 de juliol de 1938, es decidí sol·licitar del Patronato de las Escuelas de Trabajo de Palma la condonació de la quota de l'any anterior, "a cambio del pago de varias facturas que hay pendientes y de los gastos ya hechos por el Ayuntamiento en la Escuela de este Municipio²²¹". Aquesta notícia ens ratifica allò prèviament comentat sobre la importància donada a aquest centre educatiu.

Les dues darreres actes en què es transmet informació d'interès per a aquest apartat contenen, entre d'altres, dues notícies que tenen de nou com a protagonista el director

21 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 6 de Octubre de 1937", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 132-3, signada per Juan Erasmo (batlle), A. Busquets (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Ramis (gestor), A. Adrover (gestor), i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

22 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 24 de Noviembre de 1937", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 140, signada per Juan Erasmo Fluxá (batlle), D. Socias (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Busquets (gestor), A. Ramis (gestor), A. Adrover (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

23 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 20 de Julio de 1938", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 172, signada per Juan Erasmo (batlle), A. Busquets (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Ramis (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

del Col·legi Beat Ramon Llull. La primera es remunta al dia 14 de desembre i en ella s'informa d'una sol·licitud d'Antonio Nicolau, qui demanava que li fos elevada la subvenció que es donava a aquest col·legi "en cuatro mil pesetas en vez de dos mil, acordando pase a estudio de la comisión²⁴". La segona, pertanyent al dia 30 de desembre, se centra en la contestació a l'esmentada demanda, per a la qual s'acordà "no poder acceder a dicha elevación, por tener el presupuesto confeccionado, y como máximo se podía elevar a quinientas pesetas más, comunicándose a dicho solicitante²⁵". Tot allò ens provoca novament la reflexió ja esmentada relativa a les subvencions públiques dedicades a un centre privat.

Els mateixos dies 14 i 30 de desembre també es tracten altres assumptes. El primer dia el gestor Figuerola assegurà que s'havia examinat la petició dels mestres referent al cobrament de lloguers per la casa habitació i que s'havia acordat que des de primer de gener s'abonessin les 750 pessetes²⁶. El segon dia decidiren subvencionar amb cent pessetes mensuals les organitzacions juvenils, per ajudar a la seva tasca d'educar a la joventut²⁷. Des d'aquest moment es començà a donar molta importància a l'assumpte de les organitzacions juvenils, ja que eren un tipus d'agrupacions que s'encarregaven de difondre els ideals del nou règim entre els nous membres de la societat. Més endavant podrem observar la quantitat subvencionada que se'ls dedicà des de l'Ajuntament.

Començà l'any 1939. El 21 d'abril es donà a conèixer una comunicació dels Sindicatos Femeninos, els quals sol·licitaven que l'Ajuntament abonés una subvenció per al pagament dels mestres de les escoles nocturnes i es facultà el batle perquè designés la quota de la subvenció²⁸.

A l'Acta del dia 3 de maig s'esmenta una carta de l'Enllaç Sindical local, perquè interessava que l'Ajuntament d'Inca una subvenció per a despeses de classe mensual, "en vista

24 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 14 de Diciembre de 1938", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 195, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), D. Socias (gestor), A. Socias (gestor), Beltrán (gestor), Busquets (gestor), Mir (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

25 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 30 de Diciembre de 1938", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 197-8, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Socias D. (gestor), Beltrán (gestor), Busquets (gestor), Mir (gestor), Figuerola (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

26 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 14 de Diciembre de 1938", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 195, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Socias D. (gestor), Beltrán (gestor), Busquets (gestor), Socias A. (gestor), Figuerola (gestor), Mir (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

27 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 30 de Diciembre de 1938", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 a 30-12-1938*, manuscrita, p. 197-8, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Socias D. (gestor), Beltrán (gestor), Busquets (gestor), Figuerola (gestor), Mir (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (Secretari), sense catalogar, de l'AMI.

28 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 21 de Abril de 1939", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Figuerola (gestor), Beltrán (gestor), Socias A. (gestor), Busquets (gestor), Alcina (gestor), Mir (gestor) i Siquier (Secretari), sense catalogar, de l'AMI.

de la cual y a propuesta del Alcalde, se acordó concederle la cantidad de treinta y cinco pesetas para dicho concepto a la Organización Nacional Sindicalista Femenina²⁹”.

El 21 de juny s'acordà contribuir amb mil pessetes als camps d'estiu que dirigien les organitzacions juvenils³⁰ i aquestes, el 19 de juliol, enviaren un ofici en què donaven les gràcies per la cooperació de l'Ajuntament³¹. Veiem, doncs, ratificat amb aquesta notícia el comentari que fèiem anteriorment referit a l'enorme importància impresa des de les autoritats a aquestes organitzacions.

El dia 23 d'agost s'informà de les obres fetes a l'edifici de l'Escola de Tiraset, les quals eren extraordinàries i a part de les pressupostades, “quedando dicha liquidación a estudio de la Comisión de Obras y Hacienda³²”. Una setmana després, el 30 d'agost, fou aprovat el pressupost extraordinari de les esmentades obres, “importante 1625'13 Pts.³³”.

De l'Acta del dia 25 d'octubre rescatem el següent paràgraf:

“El señor Alcalde solicitó permiso para ausentarse por quince días para asuntos propios, y toda vez que ha de ir a Madrid se acuerda delegarle para que en nombre de la Corporación gestiones de los Ministerios la aprobación del presupuesto extraordinario y empréstito, así como la cuestión de las construcciones Escolares, el Sr Fluxá agradeció dicha delegación y prometió hacer las indicadas gestiones.³⁴”

D'aquesta manera, podem comprovar que tots els assumptes referits a pressuposts havien de ser tramitats des de Madrid, amb la consegüent lentitud que allò suposava. Si es

29 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 3 de Mayo de 1939”, a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Figuerola (gestor), Beltrán (gestor), Beltrán (gestor), Socias A. (gestor), Alcina (gestor), Mir (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

30 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 21 de Junio de 1939”, a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Figuerola (gestor), Beltrán (gestor), Daviu (gestor), Alcina (gestor), Mir (gestor), Busquets (gestor), Fullana (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

31 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 19 de Julio de 1939”, a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Figuerola (gestor), Daviu (gestor), Mir (gestor), Busquets (gestor), Mir (gestor), Busquets (gestor), Fullana (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

32 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 23 de Agosto de 1939”, a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Figuerola (gestor), Busquets (gestor), Alcina (gestor), i José Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

33 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 30 de Agosto de 1939”, a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Figuerola (gestor), Beltrán (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

34 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 25 de Octubre de 1939”, a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Lorenzo Fluxá (batle), Erasmo (gestor), Socias A. (gestor), Figuerola (gestor), Beltrán (gestor), Busquets (gestor), Fullana (gestor), Alcina (gestor), Daviu (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

donava el cas que qualche membre de la corporació realitzava un viatge a la capital, s'a-profitava aquest fet per realitzar activitats i gestions amb l'objectiu d'agilitar els assumptes que des d'allà es tramitaven.

Al mes de novembre aparegueren notícies sobre les manifestacions que, el dia 3, el gestor Erasmo va fer sobre l'estudi que tots els gestors havien de fer referent al projecte de pressupost escolar que era a la Intervenció, per passar-lo després a discussió³⁵. Malgrat tot, no es donaren més detalls i no tenim coneixement de la quantitat de doblers pressupostada, a quins assumptes estava adreçada...

Quan ja finalitzava l'any, es donaren a conèixer dues notícies amb les quals tanca-rem aquesta comunicació. En primer lloc, sabem que el 20 de desembre, el gestor Daviu afirmà que s'havia assabentat de l'acord al qual s'havia arribat a l'Ajuntament de Palma per subvencionar les escoles nocturnes. Aquesta subvenció consistia a donar als mestres que impartien les classes 62 pessetes mensuals amb la intenció de gratificar-los pels seus treballs i el material utilitzat, "acordando señalar dicha cantidad para los que se establezcan en esta ciudad"³⁶.

En darrer lloc, ens referirem a l'Acta del dia 27 de desembre de 1939, en la qual s'inclou informació sobre la manifestació del batle referida a la sol·licitud de pagament de les mensualitats de la Escuela de Trabajo de Palma. Comentà que havia existit una en la localitat d'Inca i que es precisava que es fessin les gestions perquè novament s'instal·lés aquest centre educatiu, "que tantos beneficios puede reportar"³⁷. Com ja s'afirma al capítol d'aquest volum titulat "L'Escola d'Arts i Oficis i l'Escola del Treball als anys de la Guerra Civil", arran d'aquesta notícia, no tenim més remei que deduir que l'Escola del Treball que s'havia establert l'any anterior s'havia clausurat després. Pareix evident tal conclusió, però no existeixen altres arxius que ho puguin confirmar.

Hi hagué coses que no canviaren malgrat el començament de la guerra amb el consegüent canvi de règim polític, com per exemple: les subvencions dedicades a pagar els allotjaments dels mestres de la localitat (cases habitació), les obres de la nova Escola de Tiraset, les gratificacions als mestres de les escoles nocturnes... No obstant això, molts d'altres assumptes canviaren completament la seva direcció. Una mostra d'això és el fet que ja no s'esmentaren els pressuposts dirigits a adquirir material escolar (piano) o cultural (llibres per a la biblioteca infantil)...como es feia a la República (època de la qual tan sols hem rela-

35 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 3 de Noviembre de 1939", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Juan Erasmo (batle accidental), Socias A. (gestor), Figuerola (gestor), Fullana (gestor), Alcina (gestor), Daviu (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

36 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 20 de Diciembre de 1939", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Antonio Rotger Nadal (batle accidental), Erasmo (gestor), Socias A. (gestor), Figuerola (gestor), Fullana (gestor), Daviu (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

37 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 27 de Diciembre de 1939", a *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 a 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Antonio Rotger (batle), Erasmo (gestor), Fullana (gestor), Cortes (gestor), Pujadas (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

tat uns mesos). Tan sols es proporcionaren llibres als alumnes de batxiller que havien obtingut matrícula gratuïta, però aquest exemple no durà, doncs la imminent clausura de l'Institut Elemental ho impedí.

I el rumb, que llavors varen prendre les coses va fer que es dediquessin elevadíssimes quantitats de doblers a la promoció de les activitats de les organitzacions juvenils o a proporcionar subvencions a una escola privada com era el cas del Col·legi Beat Ramon Llull. També es mostrà un destacat interès per la creació d'una Escola de Treball, cosa realment digna d'admiració, si no hagués estat perquè era l'única via d'estudis després de l'escola primària per als nins de pocs recursos econòmics, a causa de la ja esmentada clausura de l'Institut Elemental.